

СЕМІНАР ІСТОРИЧНИЙ ОГЛЯД ПОЛІТИКО-ЕТИЧНИХ ПОГЛЯДІВ

Мета: ознайомитися з основними етапами розвитку політичної етики, змістом політико-етичних ідей мислителів різних періодів, розширювати світоглядні уявлення.

План

1. Політика як шлях самовдосконалення в країнах Стародавнього Сходу (конфуціанство, даосизм, індуїзм).
2. Політико-етичні концепції античності (Сократ, Платон, Аристотель).
3. Н. Макіавеллі про співвідношення політики та моралі («Володар»).
4. Політико-етичні погляди М. Вебера («Політика як покликання і професія»).
5. Класова етика марксизму (К. Маркс, Л. Троцький).
6. Радянська політична етика.

 Ключові поняття: індуїзм, дхарма, карма, конфуціанство, обов'язок, етос, макіавеллізм, аморалізм, імморалізм, протестантизм, суспільний договір, моральність, марксизм, соціальний матеріалізм, діалектика, економічний детермінізм, класова боротьба, диктатура пролетаріату, утопізм, утилітаризм, номенклатура, нігілізм.

Питання для самоконтролю

1. На яких основних ідеях базується індуїстська етика?
2. Які моральні риси притаманні давньоіндійському ідеальному правителю?
3. У чому полягає консервативний характер індуїстської та конфуціанської етик? Чим можна його пояснити?
4. Чому конфуціанську етику називають етикою взаємності?
5. Які моральні чесноти розглядав Платон у своїй етиці?
6. Як співвідносяться етика і політика за Аристотелем?
7. У чому головна відмінність поглядів Н. Макіавеллі на взаємодію політики й моралі від поглядів античних мислителів?
8. Які риси мусить поєднувати в собі правитель, за Н. Макіавеллі?
9. Чи мали політико-етичні погляди Н. Макіавеллі особистісно-історичне підґрунтя?
10. У чому полягає основна сутність «політики макіавеллізму»?
11. Який переворот здійснив Н. Макіавеллі в етиці й політичній свідомості?
12. На підставі чого М. Вебера називали «новим Макіавеллі»?
13. Чи вважав М. Вебер, що будь-яка участь у політиці є аморальною справою?
14. Що таке антиномія? Яку політико-етичну антиномію сформулював М. Вебер?

15. Розкрийте сутність понять «етика відповідальності» й «етика переконання».
16. У чому етика марксизму збігається з класичною етикою?
17. Чи можливе реальне здійснення морального ідеалу в процесі історичного розвитку, за К. Марксом?
18. Чому вчення К. Маркса про пролетаріат носить утопічний характер?
19. Як марксистська етика ставиться до ідеї абсолютної свободи людини?
20. Яким було ставлення Л. Троцького до ідеї вічної, універсальної моралі?
21. Чи підтримував Л. Троцький принцип «Мета виправдовує засоби»?
22. Як пов'язуються між собою поняття «мораль», «ідеологія» і «класова боротьба», згідно етики марксизму?
23. Які нові елементи з'явилися в політичній етиці радянського суспільства в 60-і роки? Чим це обумовлено?
24. Розкрийте зміст комуністичного морального ідеалу.
25. Що проголошувалось метою комуністичної моралі?
26. Назвіть основні положення «морального кодексу будівника комунізму».
27. Охарактеризуйте наслідки етично-правового нігілізму радянських часів.